

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 467. Quisnam sit effectus purgationis canonicæ, tam legitimè quam perperam factæ, & quæ hujus poenæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

in sum. h. t. num. 3. Diaz. in pract. crim. can. c. 151. num. 7. nisi ab iis infamatus ipse pro purgatione instaret, aut scandalum publicum causatum per talem infamiam ab inimicis erram sedari aliter quam per purgationem canonicam, & dilui non posset. Arg. c. inter. h. t. Ad scandalum enim vitandum & tollendum receditur à jure communi. c. 2. de prescrip. c. 2. de novi oper. nunc. De cetero si certè constet infamiam ortam non esse ex probabilibus suspitionibus seu conjecturis, vel ab æmulis, aut ex alia injusta causa ortam esse, non est de illa curandum, nec ideo indicenda purgatio canonica etiam ad instantiam aliorum, nec Judex ex tali infamia procedere potest contra infamatum, Pirh. h. t. num. 11. cum Abb. nisi fortè ob importunitatem petentis indicatur purgatio, ut Idem cum Host.

3. Resp. Ad tertium: indici non debet purgatio, quando crimen est notorium, ita ut celari non possit, prout habetur c. cum dilectus. h. t. quia notoria non egent probatione, imò nec accusatio. ne. Arg. can. de manifest. 2. q. 1. c. ex evidentiâ. de accusat. Sed Judex ad impositionem pœnæ sine alia inquisitione ob solam notorietatem procedere potest. Menoch. de arb. cas. 166. num. 4. Farinac. pax. crim. q. 21. num. 11. neque indicenda, quando infamatus, aut graviter suspectus aliter convinci, & institutâ actione per testes aliòsque legitimos modòs crimen plènè probati, aut innocentia ostendi potest. c. si quis c. quoties. c. ex tuarum. c. inter h. t. cum purgatio sit introducta in subsidium aliarum probationum. Innoc. in c. nos inter. h. t. Sylv. v. purgatio num. 2. Decian. tr. crim. l. 5. c. 48. num. 10. De cetero licet in causis civilibus in defectum plènæ probationis reo, & quandoque etiam actori deferri possit juramentum, l. admonendi. ff. de jurejur. id tamen locum non habet in criminalibus, utpote in quibus, actore plènè non probante, reus est absolvendus. can. fin. §. sanè. 6. q. 5. l. absentes. ff. de penis. ita ut propterea accusator intentionem non nisi lemiplènè probans, si in probationis supplementum petat ad juramentum admitti, non audiatur, teste Claro §. fin. q. 63. num. 1. quin & verisimiliùs id etiam deferre non permittatur, ut Gonzal. in cit. c. fin. num. 9. nihilominus tamen si causa sit dubia, ad infamiam & scandalum tollendum per declarationem innocentie à crimine vel per promeritam hujus pœnam reo deferretur juramentum à Judice (præsertim Ecclesiastico, à quo vindicta sanguinis non exercetur) aurb. sed novo. c. de pœna Jud. qui malè judic. Malc. de prob. concl. 858. num. 39. E contra etiam post actam de delicto pœnitentiam locus est purgationi canonice, quia post pœnitentiam de facto remanet adhuc publica infamia, utpote quæ per pœnitentiam non tollitur. c. Euphemium §. hinc colligitur 2. q. 3. idèoque ad hanc tollendam necessaria est purgatio. Pirh. h. t. num. 18. not. 2. cum Gl. in c. fin. h. t. v. commisisse. & Abb. ibid. n. 2. not. 3.

Quæst. 466. Qualiter procedendum contra infamatum de crimine, negligentem se purgare canonicè ab infamia?

Resp. Priùs inquisitio fieri debet ab Episcopo contra infamatum de infamia, quam super veritate criminis. c. qualiter. c. cum oporteat. Abb. in c. si quis h. t. num. 1. Pirh. h. t. num. 23. Dein, si accusator adsit, non debet infamato indici purgatio, cum ea sit subsidiaria, nimirum si crimen

aliter probati non possit, cit. c. si quis. h. t. Abb. ibid. num. 1. not. 2. Indictâ purgatione, tamdiu suspendendus ab officio, donec legitimè se purgaverit, Abb. l. c. Pirh. num. 24. non tamen regulariter suspendendus à beneficio, priusquam deficiat in canonica purgatione, nisi propter enormitatem criminis aut grave scandalum imminens. Gl. in c. presbyter. 2. q. 5. v. suspendatur. Abb. l. c. not. 2. Porro dum proceditur per viam inquisitionis, & crimen non est plènè probatum, reus non est simpliciter absolvendus, sed potest compelli ad purgandum se, si remaneat publica infamia vel grave scandalum etiam sine infamia, vel vehemens suspicio; nam ob hæc tria indici potest purgatio, ita ut quodlibet eorum sit sufficiens ad eam indicendam. c. inter. h. t. & ibi Host. & Abb. Antequam verò suspendatur ab officio, & ei indicatur purgatio, si quis infamatus de delicto successivo, quia v. g. detinet in domo mulierem suspectam, necessariò præcedere debent admonitiones, in c. 2. h. t. præscriptæ, cum possit se emendare abstinendo ab actibus suspectis &c. si autem delictum est momentaneum, sive transiens, de quo infamatus, v. g. homicidium, furtum, &c. præmittendæ non sunt dictæ monitiones, cum sint frustraneæ, nec fieri debet suspensio ab officio, sed Judex statim infamato indicere potest purgationem, quam si præstet, est absolvendus, si in ea deficiat, condemnandus, & puniendus tanquam convictus, nisi delictum sit enorme vel grave, scandalum in populo imminet, tunc enim potest suspendi ab officio, donec se purgaverit, juxta cit. c. 2. imò & à beneficio, cit. c. inter. h. t. quod si fecerit, sublata suspensione absolvendus est, juxta c. ex tuarum. h. t. aliàs condemnandus, ut dictum, quòd autem juxta c. inter. dicatur, præstitâ purgatione remanere suspensionem ab officio, licet censeant communiter D. D. id speciale esse in crimine hæresis. Abb. tamen in cit. c. inter. num. 3. inquit, id non esse speciale huic delicto, sed remanere suspensionem loquendo universim, quandocunque infamatus malè vivendo per actus illicitos & jure reprobatos, v. g. per nimiam familiaritatem cum hæreticis, qui est casus cit. c. inter. dedit causam infamiae & publici scandali, ut si præcedentes illi actus illiciti: ita Pirh. n. 25. in fine.

Quæst. 467. Quisnam sit effectus purgationis canonice tam legitimè, quam perperam factæ, & quæ hujus pœnæ?

1. Resp. Ad primum: hujus purgationis legitime factæ effectus præcipuè sunt tres. Primus; quòd eà perfecta infamatus sit absolvendus à suspensione ab officio & beneficio, si ea propter criminis objecti vel ex eo ortæ infamiae aut scandali gravitatem ab initio inflicta. c. ex tuarum. & c. licet. h. t. Sylv. v. purgatio. num. 7. Secundus, quòd sine mora sit absolvendus ab ipso crimine objecto, & declarandus innocens, inque statum pristinum restituendus, can. habet. & c. Mennam. 2. q. 5. Tertius; quòd vir boni testimonii declaretur. cit. c. ex tuarum, atque ita redintegretur honor & æstimatio apud homines, præsertim in crimine successivo, sed vitam bonis moribus ornet, ita ut ea suspicio omnis ex hominum proborum & honestorum mentibus deleatur, cit. c. inter. in fin. Sylv. l. c. Farin. pr. crim. q. 194. n. 44. His additur ab aliis quibus quartus effectus, quòd de eodem crimine accusari amplius nequeat, de quo speciatim, q. seq. 2. Resp.

2. Resp. Ad secundum: si in purgatione sibi indicta deficiat infamatus, vel quia jurare noluit, vel quia compurgatores idoneos adhibere neglexit, aut quia nulli fidunt, vel nolunt pro illo facere juramentum credulitatis, eò quòd propter illius malam famam non credant illum verum jurare, multoque magis si in purgatione perjurium commiserit, tanquam de crimine convictus sit puniendus. *cit. c. inter §. fin. c. de hoc. & c. insinuat. de Simon.* eò quòd præsumptio verisimilis delicti orta ex infamia rei, reo in purgatione deficiente, transit in violentiam, vi cujus iudex procedere potest ad sententiam, & infligere pœnam, saltem extraordinariam, & juxta aliquos etiam ordinariam, Menoch. *L. §. presump. 41. n. 3.* Farin. *pr. crim. q. 86. n. 5.* circa quòd postremum notandum ex Diaz. apud Pirh. *h. t. n. 37.* clericum propter defectum in purgatione commissum degradatum, & curiæ sæculari traditum non posse à Iudice sæculari pœnâ ordinariâ criminis, quâ laicus convictus de eo delicto puniretur, puniri, eò quòd clericus non verè, sed solum interpretativè sit convictus de illo crimine, pro quo jure civili non imponitur pœna ordinaria, nisi claris probationibus, vel propria confessione sit convictus, exceptâ hæresi. Pirh. *l. c.*

Quest. 468. An & quando accusatus semel de crimine peractâ desuper legitime purgatione de eodem denuo accusari possit?

Resp. Ordinariè & regulariter id fieri non potest, tum quia quærere de eodem ejusdem ho-

minis delicto est contra textum. *c. licet. ff. nante; caupones &c.* tum quia jusjurandum non minoris auctoritatis est quam res judicata. *L. jusjurandum. ff. de jurejur.* Gl. in *c. Mennam.* Host. in *c. licet. h. t. num. 6.* Dixi: ordinariè loquendo. nam responsio plures patitur limitationes, ac primò quidem id fieri potest, si peractâ purgatione, concurrentibus novis indicis, nova infamia suborta, vel accusator adest. Abb. in *c. ex tuarum. h. t. num. 5.* Item, si quis suam aut suorum injuriam prosequatur. *L. si cui. §. 2. ff. de accusat.* vel ostendat infamatum purgando se pejerasse. *L. admonendi. ff. eod.* aut priorem accusatorem fuisse prævaricatum. *L. prævaricationis. §. 1. de prævaricat.* Goffred. in *L. fin. C. de rebus cred.* Host. in *cit. c. fin. num. 6.* & ita quòd ad has limitationes omnes, Pirh. *h. t. num. 36.* Et hæc de purgatione in canonica dicta sufficiant, eò quòd, etsi in officio inquisitiones adhuc vigere videatur, extra illud tamen multum in consuetudinem abiisse hodièdum notetur, præsertim quòd ad Clericos & Judices ecclesiasticos, etiam ubi ii gravi infamiâ & vehementi suspitione criminum laborant, quòd Judicium illorum tepiditati & negligentia adscribit Pirh. *h. t. num. 39.* vel quia, ut Diaz. in *præf. crim. canon. c. 152. num. 5.* modernis temporibus difficulter inveniantur idonei compurgatores, dum viri probi videntes corruptionem hujus temporis, & statûs clericalis deformationem, nisi bene notam habeant clerici purgandi vitam, nolint subire onus compurgatorum.

TITULUS XXXV.

De Purgatione Vulgari.

Quest. 469. Quid sit purgatio vulgaris, & quotuplex fuerit olim in usu?

Resp. Purgatio vulgaris sic dicta, quòd superstitione & moribus vulgi ut plurimum introducta, nullòque jure firmata, pro temporum gentiumque ac rituum varietate varia fuit olim, & præter monomachiam seu singulare certamen duorum, quò de crimine accusatus cum accusatore etsi ætate, viribus, armorumque tractandorum petitiâ inter se dispares, innocentiam tamen præsidio consili congruebat, ita ut in eo victus haberetur pro reo, victor pro innocente. Reinaud. *de calum. f. 3. c. 2. q. 4.* ratio purgandi se ferè triplex fuit, nimirum per ignem, aquam ferventem, & aquam frigidam. Gonz. in *c. fin. h. t. num. 5.* Reinaud. *l. c. num. 5.* per ignem quidem, dum criminis insimulatus vel aliàs de eo suspectus rogum subibat, vel prunas aut vomerem aliudve ferrum ignitum & candens manibus contrectabat, vel pedibus calcabat, indeque læsus pro convicto habebatur. Per aquam ferventem seu bullientem, in quam accusatus vel infamatus immitens brachium, si omnino illæsum extrahebat, habebatur innocens, præsertim ubi adhiberentur exorcismi & orationes. Gonz. *l. c. num. 6.* per aquam frigidam certo ritu consecratam, in quam purgandus manu dextrâ ad pedem sinistrum, & pede sinistro ad dextram alligato immisus, si mergeretur, insons, si supernataret reus credebatur & declarabatur, qui modus potissimum adhibebatur sagis, & hodièdum quandoque adhibetur à Judicibus aliqui-

bus illicitè sagis ad illam probam provocantibus. Præter quos modos purgandi se fuit quoque olim usitatus frequenter per celebrationem missæ & summationem Eucharistiæ, de quo Concilium Wormatiense relatum in *c. sepe. 2. q. 3.* ubi statuitur, ut, si fiant furta in monasterio, & ea committentes ignorentur, missa ab Abbate celebretur, vel ab alio ejus jussu, quâ finita, omnes Fratres communicent dicentes: *Corpus Domini sit mihi ad probationem hodie.*

Quest. 470. An istiusmodi modi se purgandi à crimine sint aut fuerint liciti?

Resp. Primò in genere: tamen si olim fuerint, qui illos honestos, & Christianis valde congruentes pronunciant & propugnant, hodièdum tamen cum D. Th. 2. 2. q. 95. a. 8. ad 3. Suar. *de irreligios. c. 3. num. 8.* Less. *L. 2. de §. c. 7. c. 45. num. 3.* passim tanquam illiciti rejiciuntur à Theologis & Canonistis alicujus nominis, & ab ipsis S. S. Canonibus tanquam superstitiosi, præsumptuosi, quin & à vulgo instinctu diaboli inventi & induci reprobantur. *c. Mennam. §. fin. c. consulisti. 2. q. 5. c. sententiam. ne clerici vel monach. c. ex tuarum. de purg. can. & c. fin. h. t.* cum, præterquam gentilitalis ritus redoleant, tentationem Dei continere videantur, dum ad ejus extraordinariam providentiam & miraculum per eos temerè recurritur: unde & sæpe in iis innocentes succumbunt & puniuntur, & nocentes casu, fraude vel occultâ dæmonis cooperatione innocentes declarantur. *c. 2. h. t.* Host. in *Sum. h. t. num. 1. & 2.* Gonz. *c. fin.*